

From: 5.1.2.e Woo, drs. 5.1.2.e Woo
Sent: woensdag 7 augustus 2019 16:17
To: 5.1.2.e Woo, ing. 5.1.2.e Woo
Subject: FW: Onderzoek WUR: Meer nuttige insecten hebben last van neonicotinoïden

Ter kennisname
(zie de laatste regels, dat is de 5.1.2.e Woo redenering),

Groet, 5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo, ir. ing. 5.1.2.e Woo
Verzonden: woensdag 7 augustus 2019 15:57
Aan: 5.1.2.e Woo, drs. 5.1.2.e Woo
CC: 5.1.2.e Woo, dr. 5.1.2.e Woo; 5.1.2.e Woo; 5.1.2.e Woo, ir. 5.1.2.e Woo; 5.1.2.e Woo, dr. 5.1.2.e Woo; 5.1.2.e Woo, drs. 5.1.2.e Woo
Onderwerp: RE: Onderzoek WUR: Meer nuttige insecten hebben last van neonicotinoïden

5.1.2.e Woo,

5.1.2.e Woo maakte me gisteren al attent via het nieuwsbericht van de WUR:
<https://www.wur.nl/en/newsarticle/Beneficial-insects-poisoned-via-neonicotinoids-in-honeydew.htm>

Hierover hebben we het al kort gehad en op tweets heeft de afdeling communicatie gereageerd.

Honingdauw maakt inderdaad onderdeel uit van de risicobeoordeling. Maar alleen voor **honingbijen**.

In het NL-deel van onze Evaluation Manual staat het volgende:

Honeydew

In addition to attractiveness because of the presence of nectar or pollen, crops may be visited by bees to collect honeydew produced by aphids or other insects. Honeydew can be contaminated with pesticides when it is present on a crop and that crop is oversprayed with a plant protection product, or when a systemic substance is present in the sap stream of crop plants on which honeydew-producing insects are feeding. A list of crops in which honeydew can be present is included as Appendix II-3. For these crops, the exposure route via honeydew is included in the risk assessment. The risk is estimated based on the toxicity of the product and the period of application. In case of a potential risk, the options for refinement include either a restriction on application when bees are actively flying on the crop or the submission of (semi-)field studies in order to demonstrate a low risk in a more realistic situation. For systemic substances, additional information may be submitted on residue levels in honeydew.

In de huidige EU-SANCO-guidance staat de route via honingdauw wel benoemd maar is niet verder uitgewerkt met een lijst van relevante gewassen.

In de aankomende nieuwe EFSA-guidance is de route via honingdauw niet beschreven. In de lopende commentaar fase gaan we daar ook een opmerking over maken.

Waar het hier om gaat zijn de **niet-doelwit arthropoden**.

Voor deze organismen maakt de route via honingdauw geen deel uit van de beoordeling.

De beoordeling voor niet-doelwit arthropoden is gebaseerd op contact blootstelling.

Blootstelling via voeding (via welke route dan ook) maakt in de eerste tiers geen deel uit van de beoordeling.

De huidige beoordeling komt voort uit de toets om te kijken of natuurlijke vijanden geen gevaar lopen. Voorheen nuttige insecten en mijten. Dat is wel wat uitgebreid naar niet-doelwit arthropoden maar het beschermdoel voorziet momenteel niet in het beschermen van insecten (via alle relevante routes).

In het huidige kader staat bij ontwikkelingen:

Revision of the Guidance Document on Terrestrial Ecotoxicology (Sanco/10329/2002 rev 2 final) is taking place at this moment (by EFSA), and the following EFSA opinion was published on the science behind the upcoming revision: Scientific Opinion addressing the state of the science on risk assessment of plant protection products for non-target terrestrial plants (EFSA Journal 2014; 12(7): 3800).

In dit proces zou het belang van de route via honingdauw ingebracht kunnen worden (met name voor off field). Maar of deze route echt van belang is voor neonicotinoïden omdat deze juist insecten bestrijden waardoor er weinig luizen te verwachten zijn is de vraag.

Dus nadere analyse lijkt me op dit moment niet nodig maar inbrengen in de revisie van de nieuwe guidance lijkt me nuttig.

Deze reactie is kort afgestemd met 5.1.2.e Woo. Ze zal een 0,5 uur schrijven op de genoemde code.

Gr 5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo, drs. 5.1.2.e Woo

Verzonden: woensdag 7 augustus 2019 14:52

Aan: 5.1.2.e Woo, ir. ing. 5.1.2.e Woo

CC: 5.1.2.e Woo, dr. 5.1.2.e Woo; 5.1.2.e Woo

Onderwerp: FW: Onderzoek WUR: Meer nuttige insecten hebben last van neonicotinoïden

Hoi 5.1.2.e Woo,

5.1.2.e Woo (LNV) maakte ons attent op bijgaande publicatie.

Ik weet dat honingdauw deel uitmaakt van de risicobeoordeling, ik weet alleen niet of alle in het artikel genoemde blootstellingsroutes door de beoordeling gedekt worden.

Zou jij een eerste indruk willen (laten) opstellen met de vraag of het relevant is om dit artikel nader te bestuderen? Ik stel mij voor dat 1 à 2 uur voldoende zijn voor een eerste blik. Die tijd kan geboekt worden op E7 – GP ovv artikel honingdauw.

Als er daarna meer tijd nodig is hoor ik dat wel!

Veel dank alvast!

groet 5.1.2.e Woo

Van: 5.1.2.e Woo, ir. 5.1.2.e Woo [mailto:5.1.2.e Woo@minInv.nl]

Verzonden: dinsdag 6 augustus 2019 17:47

Aan: 5.1.2.e Woo, drs. 5.1.2.e Woo; 5.1.2.e Woo, dr. 5.1.2.e Woo

Onderwerp: FW: Onderzoek WUR: Meer nuttige insecten hebben last van neonicotinoïden

Dag 5.1.2.e Woo en 5.1.2.e Woo,

Bijgaand een artikel in Boerderij over een onderzoek dat is gepubliceerd in het wetenschappelijk tijdschrift PNAS en waaruit [dit artikel](#) is voortgekomen op de Boerderij.

Uit dit zou blijken dat nuttige insecten zoals biologische bestrijders of bestuivers óók blootstaan aan neonicotinoïden via een bron die veel meer voorkomt dan nectar van bloemen: honingdauw. Deze honingdauw wordt daardoor giftig voor deze nuttige insecten en leidt tot sterfte binnen enkele dagen.

Het gaat om thiometoxam en imidacloprid. Deze twee stoffen vallen al onder de drie neonicotinoïden waarvoor beperkingen gelden.

Ik heb ook een drukproef van het wetenschappelijk artikel toegevoegd. Ik ga ervan uit dat jullie experts ook toegang hebben tot wetenschappelijke tijdschriften, en dus de definitieve versie.

Het lijkt me relevante info in geval een risico beoordeling aan de orde en het leek me goed om het Ctgb daarover te informeren.

Met vriendelijke groeten,

5.12.e Wood

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.